

Naalungiarisunnik
katsorsaaneq

Inger Thormann & Inger Poulsen

Naalungiarsunnik katsorsaaneq

Kalaallisuunngortitsisoq
Juana Petrussen

milik publishing ❄️

Imai

<i>Siulequt</i>	13
IMMIKKOORTUT SIULLIAT	21
1. <i>Francoise Dolto aamma</i>	
<i>Caroline Eliacheff ilisaritillugit</i>	23
Francoise Dolto	23
Illut qorsorpaluttut	27
<i>Assersuut Julian</i>	30
Francoise Doltop isumaliutersuutitigut sunniutai	32
Francoise Doltop isumassarsisitaappaarnera	33
Caroline Eliacheff	35
<i>Assersuut Oliver</i>	37
<i>Assersuut Fleur</i>	40
Meeranguup piginnaasaanik paasinnineq	42
2. <i>Skodsborg Observations- og behandlingshjemimi</i>	
<i>naalungiarsunnik katsorsaasarneq</i>	45
<i>Assersuut Simone</i>	46
<i>Assersuut Emil. Pinngorfia ilisimatitsissutiginagu</i>	
<i>meeravissiannngortitassaq</i>	56
3. <i>Naalungiarsunnik katsorsaaneq Horsensimi</i>	
<i>Ilaqutariit Illuanni ingerlanneqartartoq</i>	60
Ilaqutariit Illuanni tungaviusumik katsorsaariaaseq	60
Siusissukkut uivernernik misigisaqarsimaneq	63
<i>Assersuut Markus</i>	64
Angajoqqaat naalungiarsummik	
katsorsaanermi akuugaangata	68
Katsorsaaneq immiini	71

4. <i>Assersuut Anders</i>	73
<i>Oqaluttuassartaa</i>	73
<i>Katsorsaanerit arfinillit</i>	77
<i>Sianissutsimik timimillu avissaartitsineq</i>	85
5. <i>Misigissutsitigut nalimmassaaneq</i>	
<i>issariarnerillu immikkut ittut</i>	87
<i>Ilisimasat oqaatigineqanngitsut pillugit assersuut</i>	89
<i>Eqqaamasamik allamut nuutitsinermit assersuut</i>	90
<i>Suunuku iluaqutaasut?</i>	93
6. <i>Attaveqarneq meeqqap</i>	
<i>ineriartornissaanut toqqammavittut</i>	95
John Bowlby	95
<i>Attaveqarnermut isumaliutersuutip aallaavia</i>	95
<i>Nalinginnaasumik ineriartornermi attaveqarneq</i>	98
<i>Attaveqarnermut ilisarnaatit ersarissut</i>	100
<i>Inersimasup misigissusaasa/pilersaarutaasa</i>	
<i>allaanerusinnaanerannik paasinninneq</i>	101
<i>Misilittagaasimasut pitsaanngitsut sunniutaat</i>	
<i>ataavartunngortarpat?</i>	104
<i>Misilittakkat pigeriikkat</i>	107
<i>Misilittakkat ineriartortinneqarnerat</i>	109
7. <i>Attaveqarneq avissaaqqanerlu.</i>	
<i>Qimagaanermut ilisarnaat</i>	112
<i>Akerliuneq isumatsannerlu</i>	113
<i>Attaveerukkallarneq</i>	114
<i>Assersuut Maria</i>	116
8. <i>Najoqqutassatut isumaliutersuut</i>	125
<i>Artukkigaanerup navialisinnaanerullu</i>	
<i>sunniivigeqatigiinnerat</i>	125
<i>Najoqqutaq</i>	126
<i>Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi ataavartumik</i>	
<i>ataavartuunngitsumillu pissuseqarnermut atatillugu</i>	
<i>najoqqutamik misissuineq</i>	127

Illersorneqarnerup artukkerneqarnerullu	
oqimaaqatigiissinniarnarat	128
Assersuut Mia.	129
Assersuut Mads	130
Assersuut Maria, najoqqutamik	
isumaliutersuummut sanilliullugu	131
9. Pigisat eqqaasitsisut aammalu pisut	
<i>eqqaasitsisut taakkulu illersuutaasarnarat</i>	<i>133</i>
Donald Winnicott	133
Pigisat eqqaasitsisut naalungiarsummillu katsorsaaneq	135
Assersuut Nicklas.	136
Nicklas, nangillugu	139
Assersuut Dennis	140
10. Meeraaqqanik katsorsaasarneq.	
<i>Sunaana iluatsitsinermut peqqutaasarteq?</i>	<i>144</i>
Naalungiarsuup piginnaasai aammalu	
katsorsaanermi avatangiiseq. T. Berry Brazelton	144
Francoise Gautré-Delayip misissuina	150
Assersuut Nicklas naleqqiullugu naalungiarsuit	
inunnguuseralugu piginnaasaat pillugit Brazeltonip	
isumaliutersuutaanut aammalu Gautré-Delayip	
misissuina	157
11. Naalungiarsunnik katsorsaaneq	
<i>pitsaaliuinertut atorlugu</i>	<i>160</i>
Assersuut Magda anaanaalu	160
Katsorsaaneq 1.	162
Katsorsaaneq 2.	163
Katsorsaaneq 3.	164

IMMIKKOORTUT AAPPAAT	169
12. <i>Naalungiarsummik katsorsaaneq</i>	
<i>meeqqanut anginernut atorneqaraangat</i>	171
Meeqqanik anginernik katsorsaannermi	
isumaliutersuutitut tunulequtaq	171
Katsorsaasup suliassaa	173
<i>Assersuut</i>	175
<i>Piitap katsorsartinnera pillugu allaaserisag,</i>	
<i>aammalu sioqqat atorlugit katsorsaaneq</i>	177
<i>Katsorsaaneq 1</i>	178
<i>Katsorsaaneq 2</i>	180
<i>Katsorsaaneq 3</i>	181
<i>Piitaaq katsorsartereeramat anaanaata misigisai</i>	182
Sioqqani pinnguaatigaluni katsorsartinneq	184
<i>Mariep oqaluttuassartaanik katsorsaannermi allaaserisag</i>	186
13. <i>Kalaallit Nunaanni naalungiarsunnik katsorsaaneq</i> ..	194
Nukamik oqaluttuaq	194
Nukap inuunera	195
Angajoqqaarsiani ukiut siulliit	196
Katsorsaanisamat isumaliutit	197
Angajoqqaarsiat Nukamik ilungersunartorsiutaat	
namminnerlu nalorninerat	198
Sianiuteqarfitsigut attaveqatigiinneq	
ajoqusersimasog iluarsaanneqarsinnaava?	200
Katsorsaannermi aallaavik:	
“Meeqqap anniaataa puigortinneqanngisaannarli”	203
Katsorsaanerit	204
Katsorsaaneq siulleq	205
Neriut:	206
Katsorsaanerit aappaat	207
Neriut:	208
Oqaatsit arkaiskiausut	209
Katsorsaanerit pingajussaat	211
Uivernermit eqqissiertornermut	212

14. <i>Naalungiarsunnik katsorsaanermi</i>	
<i>periupeq sulisullu allat.</i>	215
<i>Isumaginnittoqarfimmi. Assersuut Ida</i>	216
<i>Peqqinnissamik isumaginninnermi. Assersuut Lise.</i>	218
<i>Ulluunerani paarsisartumi. Assersuut Karin.</i>	221
<i>Meeraaqqerivimmi. Assersuut Sofie</i>	222
<i>Atuarfimmi. Assersuut Noah.</i>	223
15. <i>Naalungiarsunnik katsorsaaneq</i>	
<i>meeravissianngorsimasunut atorlugu</i>	227
<i>Meeravissianngornermi annaasaq.</i>	227
<i>Assersuut Anna</i>	230
<i>Annap inuunera Per Schultz Jørgensenip</i>	
<i>periusaanut sanilliullugu</i>	234
16. <i>Naalungiarsunnik katsorsaanerup</i>	
<i>periusaa inersimasunut atorneqaraangat.</i>	236
<i>Inersimasunik, meeraanerminni</i>	
<i>nalaatsinerlussimasunik katsorsaaneq</i>	236
<i>Assersuut.</i>	236
<i>Angajoqqaanik qitornaannillu marlunnik katsorsaaneq.</i>	239
<i>Assersuut Kurt. Angummik</i>	
<i>inersimalluartumik katsorsaaneq</i>	239
17. <i>Meeqqat mikisut kingunerluutaannik</i>	
<i>suussusersiillunilu katsorsaaneq pillugu</i>	
<i>nunap nammineq iluani nunallu tamalaat</i>	
<i>akornanni soqutiginninneq</i>	244
<i>Nalaatsinerluummik kinguartitsineq</i>	
<i>tamatumalu qanoq atugaatiginera pillugit</i>	
<i>nunat tamalaat akornanni ilisimatusarneq</i>	244
<i>Kingunerlutsitsinernik pitsaaliuineq</i>	247
<i>Naalungiarsuit pillugit ilisimatusarnernit allanit</i>	
<i>isumassarsisinneqarneq</i>	253
<i>Meeqqat mikisut PTSD-qalernissaannut aarlerinaataasut</i>	254
<i>PTSD-qalernissamat illersuutaasut.</i>	254
<i>Qallunaat iliuusaat piviusut</i>	255

18. <i>Kalaallit Nunaanni naalungiarsunnik</i>	
<i>katsorsaanerup oqaluttuassartaa</i>	257
Oqalutseqarneq.	260
Oqaatsinik mianersuussinnissaq	261
Naalungiarsunnik katsorsaaneq isumaginninnermi	
perorsaaneramilu isumassarsiorfittut	262
<i>Assersuut.</i>	262
Qanga pisimasut ikilerneqaataasut	264
Nukappiararujussuit	265
<i>Assersuut.</i>	266
Anaanat inuusuttunnguit	267
Supervisioni.	269
<i>Assersuut</i>	269
Nalaatsinerlussimasunik sullissineq	271
<i>Katsorsaanermit assersuutit:</i>	271
Pikkorissaanerit ilinniartitaanerillu	272
<i>Atuakkat</i>	276
Kalaallisut	276
Oqaatsit allat	276

IMMIKKOORTUT SIULLIAT

1. Françoise Dolto aamma Caroline Eliacheff ilisaritillugit

Françoise Dolto

Françoise Dolto (1908-1988) meeqqat nakorsaraat psykoanalytikeriullunilu³, ukiunilu 40-ni Parisimi napparsimavissuarmi Trousseau-hospitalimi sulisimavoq. Suliffimmi saniatigut sapaa-tip akunneranut ataasiarluni Rue Cujasimi namminerisaminik nakorsiartarfutimini meeqqanik katsorsaasarpoq. Nakorsiartarfutini pissutigalugu Dolto inuttut immikkut maluginiarneqalerpoq. Napparsimasunik katsorsaaneq taassuma isaanit, tassaangilaq taaguusersuutunik ilisimasaqarnek, tassaallunili meeraq aallaavigeqqissaarlugu katsorsaaneq. Ilisimasat katsorsaanermi atorpeqartussat pingaarnarpaat tassaasorai, meeqqami misigisani takusanilu massakkorpiaq. Meeqqat aallaavigalugit katsorsaaneq ilusilersoramiuk, meeqqallu aallaavigiuarlugit qanoq katsorsaariaaseqarnissamik ilusilersuisarami, Doltomut meeqqat tassaasimapput, silatuunngortitsisut ilisimasaqarlualersitsisut, taamaammat aamma taakkuupput, Doltop oqaasii-sa immikkut ittumik sunniineqqortuneranut peqqutaqataasut.

Oqaatsit, aqerluusaq marraasarlu atorlugit meeqqanik katsorsaaneq ingerlattarpaa. Suliassaq sunaluunniit neriulluarfigiuar-tarpaa. Inoqatiminik inissaqartitsinera immikkut illuinnartuuvoq. Ilaatigut ima oqarsimavoq: “Katsorsaasinnaanissamut killissamik aalajangersimasumik peqanngilaq, soorluli aamma inuup qanoq paasinnissinnaatigineranut ileqqumik tunngavis-saqanngitsoq” (Dolto, 1988).

3 Psykoanalytiker: Tassaavoq inuup pissusilersuutaanik misissuisartoq, taamatullu tarnip qanoq issusaanik isumalersuisartoq iliuusissamillu siunnersuuteqartartoq, inuup imminut paasinissaanut takulernissaanut.

Doltop nakorsiartarfimmini meeqqat naapittarpai, takuneqarnissamik, paasineqarnissamik isumassorneqarnissamillu tunineqarnissaminnik upperisaarussimasut. Meeraq naapitaraq kinaluunniit ikiorneqarsinnaasutut isigaa, sunaluunniillu akimmiffusinnaasoq uniffiginngisaannarlugu. Doltop naapittarpai meeqqat ineriartornerminni unittoorsimasut, misigissutsimikkut pakatsisitaasimasut, meeqqat oqaaseqanngitsut, meeqqat tarnimikkut nappaatillit tarnimikkullu peruluttut. Meeqqat anniaataat ajornartorsiornerannullu malunniutit, tassaasorai, inersimasup meeqqap pisariaqartitaanik takunninngitsoorfigisimasai. Meeqqap inuttut namminiussuseqarnera, namminerlu pisariaqartitaqarlunilu kipisagisaqartarneranik paasinninnissamik amigaateqarnerannik peqquteqartutut isigai. Suli inuusooqaluni aalajangerpoq, meeqqanik inuiaqatigiinnillu sullissinermini, meeqqanut illersuisuuniarluni, meeqqallu sinnerluggit oqaaseqartartunngorniarluni. Dolto meeqqanik inuusuttunillu katsorsaanermik suliaqarnermini akunnaatsumik suleriaaseqarpoq, taamatullu periuseqarnini nakorsiartitsisarnermini pingaarnerpaatippaa. Taama sulinermini qimerluuilluartartuuvoq, ukiorpassuarnilu sulinermini qimerluukkani tamakku ilisimatusaatitut aallaavigilerpai isumaliutersuutunik pilersitsior-tornermik kinguneqartillugit. Doltop misilittakkami innuttaasunut ingerlateqqinnissaat pingaartitaraa, tassalu ilaqtariin-nut franskiusunut angajoqqaanngortussanullu. Angajoqqaat meeqqaminnik paasinninnerunissaannik ikiorusuppai, inuunerup meeqqap isaaniit isiginissaanik ilitersorusullugit. Taamaammatt ilaatigut sapaatip akunnermoortunik raadiukkut aal-lakaatitassioartarpoq, angajoqqaat apeqqutitut nassiusaannik akiortuilluni. Aviisini atuagassianilu nuannarineqarluartuni al-laaserinnittarpoq, tusaamasannguutigalugillu nuannarineqaatigisaminik. Naliminilu arnat Frankrigimi nuannarineqarnerpaat sisamat akornanniilerpoq, Brigitte Bardotimit Catherine Deneuve-millu nuannarineqarnerulluni. Tamassuma ilaatigut takutippaa innuttaasut nalinginnaasut meeqqap atugaanik eq-qumaffiginninnerulernissaat anguniarlugu ilungersuutiginninnerminik iluatsitsisimasooq, meeqqap inuttut namminiuss-

suseqartutut isigineqarnissaanik, meeqqap ilaqutariinnut ilaasutut isigineqalernissaanik. Ilisimasarpassuilu “innuttaasunit” ataqqineqalerput.

Dolto meeqqat inuunerisa qanoq innerannut misikkariin-narani anaanaasuttaaq inuunerannik paasinnittuuvoq. Arnat amerliartuinnartut 1960-ikkunni ’70-ikkunnilu sulisalerput, meeqqallu paaqqinnittunut assigiinngitsunut qimanneqarta-lerlutik. Pissutit nutaat tamakku iliuuseqarfiginissaat anaanaa-sut meeraasalu sungiusagassarilerpaat. Doltop “Illut qorsorpa-luttut” isumassarsiarai, taakkuuppullu “avissaaqqanermi ataasimooqqilernermilu” pissutsinut sinaakkusiiginnaratik aam-ma “meeqqat ilikkariartorneranni inooqatigiinnilu ilannguk-kiartorneranni” sinaakkutaasut. Illut qorsorpaluttut meeqqat angajoqqaavisalu perorsaasunik ikorfartorneqarlutik inuuner-mut allanngortumut piareersarnissaannut periarfissiipput. Ul-loq manna tikillugu illut qorsorpaluttut tamakku Frankrigimi tamarmi siammarsimapput (tak. takussutissiaq ataaniittoq).

Doltop isumaani qitiusoq tassaavoq *meeqqap anniaataa-ta puigorneqanngisaannarnissaa*. Doltollu tamanna 1948-mili eqqartugarilerpaa, taamaasillunilu sammisaq pillugu allanit siuarsimanerulluni. Tamannalu ilutigalugu meeqqap isumassu-isuatalu akornanni avissaaqqaneq takoqqinnerlu pillugit soqu-tigisallit ilaat allat John Bowlby aamma René Spitz isumaqati-gai. Tassunga atatillugu nutaarsiassaavoq naalungiarsuup inut-tut namminiussusilittut, anaanaminit avissaaqqasutut, isigine-qalernera. Doltop meeraq pissusilersorfigisarpaa inuttut akisus-saaffilittut namminiussusilittullu, inunngornerminiilli nammi-niussuseqartoq pilerissuseqartorlu. Meeqqamillu sammisaqa-raangami meeqqap ilaqutai ilaatittarpai, iliuutsiminilu tunnga-viginiartuarlugu meeqqap namminiussuseqarnera. Dolto isu-maqarpoq suliassaq ilungersunarnerpaaq tassaasoq meeqqamut nalaatsinerlussimasumut oqaatsinik tuppallersaataasinnaasunik anniaammillu sakkukillisaataasinnaasunik nassaarniarnissani, meeqqap peqqissumik ineriartoqqilernissaa anguniarlugu.

Meeqqap angajoqqaavi peqatigalugit Doltop paasiniartar-paa meeqqap inuunerani qanoq pisoqarsimansoq. Imaassin-

naavoq angajoqqaavi annernartunik puigusisimasaminnik⁴ atu-
gaqarsimasut, kingorna ilaqutariit iluanni attaveqatigiinneran-
nut sunniuteqarsimasunik, taamalu meeqqap malunniutit ta-
kutittagaaniilerluni allanut ilisarnanngitsoq. Imaassinnaavoq
taama pisoqartillugu meeqqap qanoq inneranut, peqqissusaa-
nut ineriartorneranullu, angajoqqaat akisussaasuunerannik
apeqqusiisoqalersoq, taamalu aamma angajoqqaat meeqqamik
atugarliortutut pissusilersulernerannut namminneq pisuusutut
misigilersarnerannut. Tamanna pillugu Dolto oqarpoq: “Anga-
joqqaanik, meeqqamik erloqineranik naalliuteqareersunik, pi-
suutitsineq kukkunerulluinnassaaq” (ibid.).

Attaveqatigiinneq peqqissaataasinnaapput napparsimalersitsi-
sinnaallutilluunniit. Ilaqutariinnilu attaveqatigiinnerit paa-
siniarneqartariaqarput peqqinnerulernissaq anguniaraanni.
Angajoqqaat ikiorneqarsinnaapput pisut qanoq imminnut ata-
qatigiinnerannik oqaluttuullugit, imaanngitsoq tamanna pissa-
soq taakku kukkussuteqarsimanerannik oqaluttuullugit. Inoqa-
tit namminneq sianiginagu iliuusaannut atatillugu pisuussute-
qartitsisoqarsinnaanngilaq, iliuutsit paatsuinerugajummata
pitsaanngitsunik kingunillit. Pisoqarsimappallu angajoqqaat
ajunnginnerpaamik eqqarsarlutik sapinggisaminnik iliuuseqar-
figisimasaannik, eqqortumik tusartissallugit ajuallannarlunilu
annernaraluarpalluunniit, unneqqarissumik oqaatigineqarnis-
saat pisariaqarpoq.

“Eqqortoq anersamik aaqqissuussillunilu katsorsaasarpoq,
ilumoortullu malunniutit nungutissinnaavai” (ibid.). Doltop qu-
larinnngilluinnarpaa meeqqap anersaakkut tarnikkullu erloqis-
sutai oqaatigineqanngitsunut aammalu sallunut poortukkanut
tunngasuusut, aamma tamakku meeqqamut ajunnginnerpaaq
eqqarsaatigalugu pisimasutut oqaatigineqaraluarpataluunniit.
Doltop katsorsaanermini paasiniaaqqissaarnerminilu meeqqat
inersimasullu assigiinngisittanngilai, naak sinaakkutaasut assi-

4 Puigusisaaq = Fortrængning: Ass. nalaassimasaq nuanninngitsoq anner-
nartoq, sianissutsimiit naqisimaneqartoq, taamatullu sianissutsip sianig-
inngisaa puigusisaa.

giinngittaraluartut. Meeqqap nammineq katsorsartikkusunnera Doltomut pingaaruteqarpoq, taamaammat sumineeranngua-mik akiliisitsisarneq atuutilersippaa. Soorlu meeqqat ukioqqor-tusilaaersimasut frimærkinnguamik ujaqqamilluunniit nassar-lutik ornigussinnaasarput, taamatullu takutillugu namminneq piumasartik tunngavigalugu takkullutik.

Doltop meeqqanik inersimasunillu katsorsaalluni suliner-mini aallaavia tassaavoq inuup kialuunniit timaani nammine-risamik inunnguuserisamik kajungeriffeqartoq, naak taman-na ersinngikkaluarpat tusarsaanngikkaluarpulluunniit – allaat inoorlaani inuuniarnerminni atukkatik oqimaakkaluaqisut, inuuginnarniarlutik aalajangersimasuni. Taamatut paasinnin-nini tunngavigalugu nakorsiarfarfimmimi aamma inoorlaanik katsorsaasarpoq, taamanikkut allani atorneqanngilluinnartu-mik. Misissueqqissaarnermik suliallit arlalippassuit nakorsiar-titsinerani najuuttarput, taamalu tarnip pissusaanik misissuisu-tut ilinniarnerminni Doltomut ilinniartuulerlutik, taakkulu ila-gaat Caroline Eliacheff.

Illut qorsorpaluttut

Illut qorsorpaluttut atuutilerput '70-ikkunni, tassaappullu anga-joqqaat meeqqallu ullormut nalunaaquttap akunnerini arlalinni avissaaqqanissaminnut sungiusarfissaattut Doltop pilersitai, tas-sa anaanaasut angerlarsimaffiup avataani suliffeqarfinni atorfis-saqartinneqariartuinnarnerat ilutigalugu. Illut taakku meeqqa-nik paaqqinniffiunngillat nakkutilliiviunatilluunniit, meeqqa-nulli angajoqqaanullu neqeroorutaapput meeqqap ulluunera-ni paarsisartunut, meeraaqqerivinnut meeqqerivinnullu pin-ninginnerani Doltop isumaa tunngavigalugu sammisassaqarfui-sut, pinnguarfiullutillu “naapitsiffiusut,” meeqqap inuttut nam-miniussuseqartutut pissusilersorfigineqarfia.

Doltop meeqqat ukioqanngitsuniit ataatsimik affarmillu uki-ullit (0-1½) immikkut soqutigisarai. Meeqqat qanoq akuersorti-ginerat attaveqateqarnissamullu ammatiginerat paasivaa, ana-naasullu ataasiakkaat meeqqaminnik qimatsinissaminnut im-